

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana. — Za oznanila (insertate) uredništvo in upravnništvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnništvo je v Ptuj v gledališkem poslopu. — Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 2.

V Ptuj v nedeljo dne 22. januarja 1905.

VI. letnik.

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja.

C. kr. okrajna sodnija v Mariboru je o obtožbi Franceta Kobenter (kakor zasebnega obtožitelja) zoper Friderika Wesiag zavoljo prestopka po § 21 zak. z dne 17. decembra 1862, št. 6 d. z. za 1863 v navzočnosti namestu, zastopnika zasebnega obtožitelja J. Trstenjak-a, zagovornikovega namestnika dra. Faleskini po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja da se obtoženec krivim spozna in kaznuje v smislu obtožbe razsodila tako: Friderik Wesiag, roj. 7. februarja 1862 v Ptuj, tja pristojen, kat. vere, samski, izdajatelj in odgovorni urednik perijodične tiskovine „Štajerc“ v Ptuj, nekaznovan, kriv je prestopka po § 21 zakona z dne 17. decembra 1862, št. 6 državnega zak. za leto 1863 učinjenega s tem, da se je kot odgovorni urednik perijodične tiskovine „Štajerc“ ki izhaja v Ptuj, branil na zahtevo Franceta Kobenter natisniti v zakonito opisanem načinu popravek, ki ga mu je leta za sprejetev glede članka na strani 8 v št. 17 z dne 21. avgusta 1904 „Štajerca“ pod naslovom: „Iz St. Jakoba v Rožni dolini“ doposlal, s tem, da v št. 19 „Štajerca“ z dne 18. septembra 1904 na strani 8 isti popravek ni objavil pod naslovom „Iz St. Jakoba v Rožni dolini“, marveč ga objavil na ta način, da ga je priklopil nekemu članku „Iz zgornje Radgone“ in dotičnemu popravku pristavil besede: „Od župnika Ražuna v St. Jakobu v rožni dolini sprejeli smo sledeči popravek“ — in ponatisnil ta popravek brez da bi bil navedel članek, na kojega se isti nanaša.

Friderik Wesiag se obsodi radi tega po § 21 gori navedenega zakona z uporabo § 266 k. z. na 20 kron globe, za slučaj neisteljivosti na 48 ur zapora in da mora objaviti v „Štajercu“ popravek zasebnega obtožitelja v zakonito propisanem načinu; nadalje po § 39 navedenega zakona, da mora predstoječo razsodbo tudi objaviti v „Štajercu“ in sicer na prvi strani pred ovodnim člankom in sicer tekom 14 dni po pravokrepnosti te razsodbe na lastne stroške ter po § 389 k. pr. r., da povrne stroške kazenske pravde in izvršitve.

Maribor, dne 19. novembra 1904.

Bauer m. p.

Sterger m. p.

Goljufano ljudstvo!

„Bratje, posirgajte stari kvas, da bodele postali novo testo!“
Izrek sv. Pavla.

Na vsak način si hočejo tako zvani voditelji slovenskega ljudstva podjarmiti kmečko ljudstvo, na vsak način polastiti se vlade nad njim, — seveda le v lasten svoj prid! Kakor se v pozni jeseni, ko se vlačijo gosta jesenska megla, zbirajo kavrani ali krokarji na polju še enkrat, da se potem razletijo na različne kraje, iskajoč si celó v najbolj oddaljenih

dolinah hrane, tako se snidejo v kakem takozvanem narodnem domu, v kaki takozvani narodni čitalnici politični kavrani ali krokarji, da se posvetujejo, potem pa se odpeljejo na vse kraje, tudi v zadnjo gorsko vasico, iskat si polja za svoje delovanje. Seveda se zbirajo ti politični kavrani tudi na skrivem, na tihem odpotujejo tudi na svoje „delo“, zakaj, njih temni sklepi, njih temni nameni bi trpeli na svetlem solncu javnosti.

Ti politični kavrani slovenskega ljudstva so „dika in ponos“ tega ljudstva, ti politični krokarji so prvaki slovenski, naši ljubeznjivi kutarji in njih zvesti bratci slovenski dohtarčki. Črni so vsi skupaj do dna njihovih src, črni njihovi sklepi, črne njihove želje, temni kakor noč njih nameni, njih pota so skrivna pota, njih cilj je skrbno zakrit — a neumorno je njih delovanje, ker se jim je bojevati za njihov obstanek.

Ljudstvo naše pa še deloma spi, deloma je preobloženo s skrbmi, boj za obstanek je nje napravil neobčutno, voda je za ribiče dovolj kalna, ni čudo, da so ribiči neprestano za vodoj! In ako se že tu in tam pojavijo izmed ljudstva boljši elementi, ako se začne v tej ali drugi kmečki občini jasiti, kaj hitro se zatrejo vsi taki pojavi s pomočjo svete vere, s pomočjo takozvane narodnosti.

„Ljudstvo, mi smo tvoji rešitelji, mi smo iz tvoje krvi, mi smo Slovenci, nas vse je rodila majka Slava, ljudstvo, nevarnost ti preti, svoji k svojim, ne udajmo se, mi gremo naprej, mi Slovenci“ — to so klici teh političnih kavranov, ki se imenujejo kaj radi sami rešitelje kmečkega stanu, ki se hlinijo kmetom, se jim vsiljujejo, samo, da bi dobili v roke neomejeno vlado tega ljudstva.

Oglejmo si te kmečke rešitelje pri njihovem delu malo bolj natanko! Kmečki poslanec, kateri seveda mora biti najmanj dohtar ali župnik, se pritepe kakor kavran v kako kmečko vas. Domači gospod iz farovža poskrbi za to, da pripravi kuharica v farovžu kaki fini obed, kaplan in župnik sta seveda skrivoma pripravljala svoje farane že dolgo poprej na politično zborovanje. Zborovanje se prične, farški pristaši so prišli vsi, prišli so tudi nekateri pošteni možje, seveda pripravljeni dovolj na svetem mestu za zborovanje, pripravljeni v spovednici za politični shod. Ja, kdo izmed kmetov, katerim je, kakor je tudi treba, vera najvažnejša na tem svetu, ne bode šel k zborovanju? Na zborovanje, za katero ga je pripravil njegov dušni pastir, ki ima moč, da mu odveže grehe, da mu odpre svitla nebesa, ali pa, da ga pred vsemi farani iz spovednice spodi, mu ne da odveze in ga tako očitno odloči za peklensko pogubljenje? In pred takimi zborovalci potem govori dohtarski poslanec, govori zopet poslanec duhovnik, a domači duhovniki, duhovniki sosečskih far, — kjer je mrhovina, tam se zbirajo krokarji — vsi ti dušni pastirji — prikimavajo s svojimi tolstimi obrazi govorniku, ploskajo mu, odobravajo njegov govor, vsem se žare njih oči, vsi so navdušeni! Resolucija se predlaga in zborovalci, kmetje se pozivljajo, naj povzdignejo roke za njo, kdo izmed takih zborovalcev ne bode glasoval za njo?

Vpraša se tu in tam tudi kdo je proti resoluciji, pozivlja se, naj povzdigne roko, ako je kdo proti. Ko pa se stavi tako vprašanje, tedaj vstanejo navadno vsi duhovniki, pazljivo obračajo svoje grozeče oči po množici, farški podrepniki se ogledujejo, češ, videti ga hočemo, kateri nasprotuje našim dušnim pastirjem in — nihče ne vzdigne roke proti resoluciji, boječ se, da bi s prstom kazali drugi za njim, boječ se spovednice, boječ se, da bi se javno odločil za večno pogubljenje! In ta resolucija je potem ljudska volja, kmečka volja, napravljena z delom kmečkih rešiteljev!

Drago ljudstvo, mi pa ti svetujemo, loči vero od politike, loči dušnega svojega pastirja od hujskajočega svojega duhovnika! Politika je boj za moč, bodisi v deželi ali državi in ta moč nima s pravo vero, s sveto vero ničesar opraviti. Vsaka stranka si želi obdržati to moč ali pa si jo na novo pridobiti, ako jo je zgubila.

Jasno, kakor solnce je, da si hoče pridobiti duhovščina zopet svojo moč nazaj, tega pa v sedajnih časih drugače ne more doseči, kakor s pomočjo volilnih listekov! Da si pridobijo volilnih listekov, zato njim ni nobena pot predolga, nobeno sredstvo jim ni preumazano. Da pa bi te svoje nakane zakrili, da bi ljudstvo ne moglo reči, da se potezujejo samo farovži za vlado, izberejo si pri občinskih volitvah za kandidate svoje farške bratce, pri volitvah v zbornice pa zveste in ljube svoje prijatelje — dohtarje.

Ali morda ni res? Kdo se ne spominja, da navedemo samo en vzgled, kako zvesto je podpirala duhovščina svoj čas nekega dohtarja-hofrata? Ne dovolj, da mu je izročila državni mandat, ne, še deželnega je moral dobiti! Po vseh farovžih se je praz-

novalo, vršile se pojedine, sevé ne brez pijače, in to vse, ker je — zmagal hofrat in dohtar!

Čemu le neki toliko farške svečanosti, toliko farškega praznovanja ob končani kmečki volitvi?

Da, duhovščina si hoče dobiti svojo moč nazaj in to je mogočno dandanes le s pomočjo volilnih listekov! In glej, pri kratkovidnih, pri speh kmetih se jej zares tudi posreči doseči svoj cilj, pameten, pošten, previden kmet, ta pa obnemoglo gleda te prizore, globoki vzdihljaj mu nehote uide, zakaj, zaničevanje napram svojim dohtarsko-farškim rešiteljem mu napolnjuje dušo, ker spoznal je, da se je vršila pred njegovimi očmi očitna — ljudska goljufija!

Da, goljufano ljudstvo, goljufani kmetje, goljufani na vnebovpijoči način!

Zakaj, farško žezlo, farška vlada, ki se ti vsiljuje je tvoja poguba že izza davnih dnih. Duševna kmečka sužnost naših kmetov, katera še se dandanes na gori opisan način pojavi, ni družega ničesar, kakor posledica telesne nekdanje sužnosti, siromaščina kmečka, kmečki dolgovi, kmečka velikanska plačila, to so zapuščine naših pradedov izza temnih dnih.

In ti temni dnevi bili so dnevi duhovščine, bili so dnevi farške mogočnosti, farškega upliva! Kmet je bil tedaj, kakor nemo živinče, delal je z njim njegov gospodar — in ti so bili največkrat bogati škofi, opati, klostri itd. — kar je hotel. Tedaj se je položil dragi slovenski kmet, tvoj praded na klop, odmerilo se mu jih je velikokrat na povelje ali pa po uplivu „žegunanih“ ust s palico toliko, da malo ni pod udarci umrl, samo če je le zinil proti svojim mučenikom, če se je pritožil o krivici, ki se mu je povzročila. Njegove sinove so mu prodali v tujino, njegovo ženo in hčer mu je onečastil gospodar ali pop, sam pa je stokal pod roboto brez vsake prav.

Kmečke šole je vodila duhovščina in ta je skrbela, da je ljudstvo ostalo v nevednosti, da je živelo, kakor nema živina. To je bila kmet tvoja usoda še pred kakimi stotridesetimi leti, to je bilo tvoje življenje pod farško vlado! In kdo te je odrešil, morda duhovščina? Kdo te je povzdignil iz živinskega stališča na človeško površje? Morda pop? Ne, ne, nikdar ne, duhovščina se je vedno protivila, ko se je kmetu dovolila kaka pravica, a duhovščina je morala pustiti svojo vlado, morala se je vdati! Slavni član svitla naše cesarske hiše, veliki cesar Jožef II., ta je bil kmečki rešitelj! Ta veliki mož, ta blagi mož povzdignil je kmeta iz živinskega stališča na človeško, preustvoril je nemo trpečega kmečkega siromaka v čutečega, mislečega državljana in kar je največjega pomena, nastavljal je sekiro na korenine kmečkega trpljenja in sekira je zapela, strepetalo je mogočno velikansko avstrijsko klerikalno drevo in začelo je hirati. Da, blagi, veliki duh tega cesarja je sprevidel takoj, da je bila ravno duhovščina kriva tedajnih žalostnih razmer, z mogočno roko je posegel cesar velikar v tedajne duhovske razmere, zaprl je klostre, v katerih so pili, jedli in prešestovali menihi, vzel jim iz ljudstva izsesan denar in jim zaklical: „Delajte, ako

hočete živeti!“ Velikanska klosterska premoženja so zapadla cesarju, a ta jih ni porabil za sebe, ne, porabil jih je v prid ljudstva! Blagi duh blagega cesarja, neumrljivi kmečki prijatelj, — slava Tebi!

Ako pokažež puranu rudeči robec, bode postal na glavi in vratu rudeč, kakor kuhan rak in skočil bo razkačen v tebe, imenuj mlademu svojemu vaškemu kaplanu ime cesarja Jožefa drugega in postal bode kaplanček bled, kakor stena. Čemu le neki? Zakaj sovražijo naši klerikalci tega svitlega cesarja, zakaj požirajo na debelo sline, ako kdo hvali in povzdiguje tega največjega kmečkega prijatelja, zakaj se srdijo nad tem cesarjem prvaški politični kavrani toliko, nad tem duševnim velikanom, največjim ljubiteljem ljudstva, ko pa vendar trdijo vsi prvaki, vsi farško dohtarski politiki, da so tudi prijatelji ljudstva?

Ubogo ljudstvo, goljufano ljudstvo!

Zakaj, glej, tem dohtarsko farškim prvakom ni za tvoj blagor, tem je le za vlado, kakor so jo imeli nekdanj, da, še celo do najnovejših časov. Pokazali ti smo, dragi kmet, kako se ti je godilo pod farškim žezlom, misliš, da bode dohtarsko farško vladanje boljše?

Za časa volitev si tem gospodom „dragi bratec“, „ljubi rojak“, stiskajo ti roke, prijazno se pogovarjajo s teboj, obljubujejo ti zvezde z nebes in to tako dolgo, dokler ne spolniš volilnega listeka po njihovi volji. Ko pa se je to zgodilo, potem te ne poznajo več! Navdušen govornik politik, katerega srce hoče celo vsplamteti od kmečke ljubezni na kakem političnem zborovanju, bo z mirno dušo že drugi dan gulil ravno iste kmete in jih preganjal iz posestva, naračunal bo svojemu narodnemu bratcu trikrat več tožbenih stroškov, kakor je potrebno, seveda vse v čast majke Slave! Politični nasprotnik, nemški dohtar mu stokrat prej prizanese, kakor pa slovenski njegov „narodni bratec“. Gospod iz farovža se ti bode laskavo klanjal pri kaki volitvi, podal ti nežno svojo blagoslovljeno roko, zagotavljal te svoje ljubezni, a poslal ti, ako ti je treba plačati za umrlim udom svoje družine pogreb, velikanski, dobro osoljen račun! Seveda brez plačila ne more moliti za tvoje rajnike, brez plačila jih ne more spremljati na zadnjem potu, njih, katerim je bil, kakor je trdil, tudi iskreni prijatelj, „prijatelj do groba“!

Kdo izmed kmetov še čuti v sebi poželenje, da bi dal svoj pošten kmečki hrbet za lestvo (lojtro), po kateri bi potem splezali taki ljudje na zaželjene prestole, bodisi v občini, v deželnem ali državnem zboru?

Več sto let je gospodovala duhovščina kmetu, dobro nam je znano, kako se je kmetom tedaj godilo, več desetletij gospoduje farško dohtarsko prvaštvo ubogemu ljudstvu in vsakdo vidi, kako slabo se godi kmetom.

Goljufano ljudstvo, kako dolgo še bode trpela tvoja sužnost?

Kaj, ali nimaš nobenega prijatelja?

Pač, imaš prijatelja in deloma si ga že tudi spoznalo!

Par neustrašenih mož se je sebralo pred par leti v Ptuj, ustanovil se je list in dalo se mu je ime „Štajerc“. Ta je tvoj prijatelj, ker je največji sovražnik tvojih dohtarsko farških pijavk! Ako „Štajerc“ ne bi bil prijatelj kmečki, potem ga ne bi preganjali s vsemi močmi kutarji, ne, nikdar ne, nebi ga zmerjali njih dohtarski bratci. Ker pa je začel „Štajerc“ podkapati njihovo vladanje, ker brez strahu razkrinka pred ljudstvom vsako njihovo lumparijo, radi tega se ne sramujejo nobednega sredstva v porabi proti njemu. Saj vidi vsak izmed vas, kaj počenjajo z našim listom. Da, ako se nebi bali ti gospodje tega lista, potem ne bi rogovilili toliko proti njemu! In kdo ga črti najbolj? Tisti, ki so črtili in črtijo najbolj velikega cesarja Jožefa II. tisti, ki komaj in komaj prikrivajo sovraštvo napram temu svitemu udu naše svitle cesarske hiše! Slika cesarja Jožefa II. na prvem mestu našega lista, ta jih bode v oči, a v srca pa jih bode vedno in vedno prizadevanja „Štajerca“, delovati v duhu tega cesarja, v duhu tega velikega ljubitelja kmečkega stanu. Cesar Jožef II. se kot Nemec ni zmenil za to, je li kmet nemške ali slovanske narodnosti, ne, on mu je pomagal, farško dohtarska druhal pa vedno kriči „živel slovenski kmet“, potem pa guli tega kmeta, vse seveda v proslavo majke Slave! „Štajerc“ nikdar in nikdar ni hotel ponemčiti slovenskega ljudstva, da pa podbija s vsemi močmi sovraštvo med Nemci in Slovenci, da jim vedno in vedno povdarja, naj bi živeli kot sosedi med seboj v miru, s tem spodbija le najhujše orožje dohtarjev in farjev, mednarodno hujskarijo, s katero se največkrat posreči tem poštenjakom goljufati svoje ljudstvo, da je spravijo zopet pod svojo oblast. Mednarodna hujskarija je neumnost, povzročena od kmečkih pijavk in kaj te hvalijo in povzdigujejo, to gotovo ni kmetu, temveč njim v korist.

Drago ljudstvo, prizadevali smo si, kakor povedano, vedno delovati v smislu velikega cesarja in kmečkega ljubitelja, kojega podoba kinči prvo stran našega lista in prizadevali si bomo vedno širiti duh tega svitlega uda, svitle naše cesarske hiše med našimi kmeti! Ti pa ubogo ljudstvo, ki te vodijo za nos in goljufavajo že tako dolgo tvoji lastni sinovi, ti nam moraš pomagati! Kmet, okleni se našega lista, širi ga, skrbi za nove naročnike, ker še le tedaj, ko bode vel duh velikega cesarja Jožefa drugega tam zunaj v zadnji vasi, še le tedaj bodejo nehale vse prvaško farške goljufije, a teptani, ogoljufani kmet bo srečen, kar je bila iskrena želja neumrljivega moža velikana iz svitle habsburške cesarske hiše!

Kmetje, volilci, somišljeniki!

Razposlali smo spodaj ponatisnjeni poziv, ki smo ga dobili od avstrijskega društva za varstvo gospodarstvenih in gozdarskih zadev. Može, ki so dobili od nas ta poziv prosimo, da nabirajo podpise prav pridno. Vas kmetje, volilci in somišljeniki pa prosimo, da pozive podpišete vsi, katerim pridejo v roke in to